

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 1 października 2016 r., skierowanym przeciwko Wojewodzie (...), powodowie S. M. (1) i D. P. wnieśli o zasądzenie od pozwanego: na rzecz S. M. (1) kwoty 1.312.500 zł stanowiącej 7/8 wartości przedmiotu sporu oraz na rzecz D. P. kwoty 187.500 zł - 1/8 wartości przedmiotu sporu tytułem naprawienia szkody, jaką ponieśli wskutek przejścia przez Skarb Państwa na cele reformy rolnej całego gospodarstwa rolnego poprzednika prawnego powodów S. M. (1) położonego we wsi S., gm. D., o powierzchni 50 ha 8365 m^{((2))} - na mocy decyzji Urzędu Wojewódzkiego (...) Wydziału (...)z dnia 27 listopada 1950 r. w sprawie Nr (...), która to decyzja została utrzymana w mocy decyzją Ministra (...) z dnia 20 maja 1950 r., znak (...).

/pozew – 3 - 6/

Postanowieniem z dnia 29 października 2014 roku powodowie zostali częściowo zwolnieni od kosztów sądowych tj. S. M. (1) ponad 500 zł , zaś D. P. ponad 1.500 zł każdorazowej należności . Ponadto został ustanowiony dla powodów adwokat z urzędu. Okręgowa Rada Adwokacka wyznaczyła adwokat A. W..

/postanowienie k- 125-126, pisma ORA k- 134, 135/

W piśmie z dnia 21 stycznia 2015 r. pełnomocnik z urzędu powodów doprecyzował, że pozwanym w niniejszej sprawie jest Skarb Państwa reprezentowany przez Wojewodę (...).

/ pismo pełnomocnika powod ów z 21.01.2015 r. – k. 142/

W odpowiedzi na pozew pozwany Skarb Państwa – Wojewoda (...) oświadczył, że uznaje co do zasady powództwo w zakresie roszczenia głównego powodów wynikającego z uznanej za nieważną decyzji Urzędu Wojewódzkiego (...) (...)z dnia 27 lutego 1950 r. oraz utrzymującej ją w mocy decyzji Ministra (...) z dnia 20 maja 1950 r., jednakże kwestionuje wysokość żądanej przez powodów kwoty roszczenia głównego . Pozwany dodał, że powodowie nie wykazali wysokości szkody.

/odpowiedź na pozew – k. 146 – 148/

Decyzją Dziekana Izby Adwokackiej w Ł. z dnia 24 września 2015 roku adwokat Ł. K. został wyznaczony likwidatorem kancelarii (...).

/decyzja k- 420/

Na rozprawie w dniu 6 czerwca 2016 r. pełnomocnik z urzędu powodów wniósł o zasądzenie kosztów pomocy prawnej świadczonej obydwu powodom z urzędu oświadczając, że koszty te nie zostały pokryte ani w całości, ani w części.

/protokół – k. 513, adnotacje 00:02:20/

Pismem z dnia 7 czerwca , sprecyzowanym w dniu 20 czerwca 2016 r. pełnomocnik powodów rozszerzył powództwo wnosząc o zasądzenie:

na rzecz S. M. (1) – kwoty **1.622.250** zł z ustawowymi odsetkami od kwoty 1.312.500 zł od dnia wytoczenia powództwa i od kwoty 309.750 zł od dnia rozszerzenia powództwa,

na rzecz D. P. – kwoty **231.750** zł z odsetkami ustawowymi od kwoty 187.500 zł od dnia wytoczenia powództwa i od kwoty 44.250 zł od dnia rozszerzenia powództwa. Ponadto ponowił żądanie zwrotu kosztów postępowania, w tym zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych w stosunku do każdego z powodów.

Na rozprawie w dniu 27 lipca 2016 r. pełnomocnik powodów sprecyzował żądanie odsetek wnosząc o zasądzenie na rzecz powodów odsetek ustawowych za opóźnienie.

/pisma procesowe powodów k. 518 i 522, protok ół k. 528, adnotacje 00:01:17/

Pismem procesowym z dnia 12 lipca 2016 roku pozwany oświadczył, iż uznanie powództwa dotyczy wyłącznie roszczenia głównego. Pozwany kwestionuje żądanie przez powodów odsetek za okres wcześniejszy od daty wydania wyroku.

/pismo procesowe k- 523-524/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Decyzją Urzędu Wojewódzkiego (...) Wydziału (...) z dnia 27 lutego 1950 r. znak: (...) uznano, że nieruchomości ziemskie pn. S., gm. D., pow. (...), stanowiąca własność S. M. (1), a po jego śmierci własność dzieci tj. R. M. (1) i Z. F. (1), o powierzchni ogólnej 50,8365 ha, w tym użytków rolnych 50,3113 ha podlega przejściu na cele reformy rolnej na podstawie art. 2 ust. 1 lit. e) dekretu z dnia 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej (Dz. U. z 1945r. Nr 3, poz. 13). W uzasadnieniu orzeczenia wskazano, że zgodnie z planem i rejestrem pomiarowym sporządzonym przez mierniczego przysięgłego H. K., przestrzeń ogólna nieruchomości pn. S. wynosi 50,8365 ha, w tym użytków rolnych 49,4405 ha. Komisja powołana do ustalenia powierzchni nieużytków w dniu 6 lipca 1949 r. stwierdziła, że przestrzeń użytków rolnych wykazana na planie wynosi nie 49,4405 ha a 50,3113 ha. Różnica pomiędzy rejestrem pomiarowym a protokołem komisyjnym powstała stąd, że z przestrzeni bagien uznanych w rejestrze jako nieużytki, komisja zakwalifikowała jako nieużytki jedynie 0,5252 ha a nie 1,3950 ha. W tych warunkach Urząd Wojewódzki uznał, że opisana nieruchomość podlega przejściu na cele reformy rolnej jako przekraczająca 50 ha użytków rolnych.

/odpis decyzji Urzędu Wojewódzkiego (...) z dnia 27.02.1950 r. – k. 84/

Orzeczeniem z dnia 20 maja 1950 r. znak: (...) Minister (...) utrzymał w mocy ww decyzję Urzędu Wojewódzkiego (...).

/orzeczenie Ministra (...) z dnia 20.05.1950 – k. 83/

Właściciel spornej nieruchomości S. M. (1) nabył nieruchomość pochodzącą z majątku Ż. - działka nr (...) o powierzchni 51 mórg 108 prętów kwadratowych aktem notarialnym z 1911 r. /tj. 28,8065 ha/.

/kserokopia aktu notarialnego – tłumaczenie z języka rosyjskiego – k. 17 – 23 załączonych akt I C 1463/10/

S. M. (1), syn F., zmarł 19 grudnia 1946 r. Spadek po ww nabyli na podstawie ustawy: dzieci R. M. (1) oraz Z. F. (1), po 1/2 części każde z nich, z wyłączeniem żony A. M., której przysługiwało prawo dożywotniego użytkowania 1/3 części spadku.

/odpis skrócony aktu zgonu S. M. – k. 10, postanowienie Sądu Rejonowego w Kutnie z dnia 8 marca 1993 r. w sprawie Ns 84/93 – k. 11/

Spadek po zmarłym w dniu 28 lutego 1994 r. R. M. (1) na podstawie ustawy nabyły dzieci: S. M. (1) i A. P. po 1/2 części każde z nich, tak na zasadach ogólnych, jak i co do wchodzącego w skład spadku udziału w gospodarstwie rolnym.

/odpis skrócony aktu zgonu R. M. – k. 12, postanowienie Sądu Rejonowego w Kutnie z dnia 28.06.1994 r. w sprawie Ns 262/94 – k. 13/

Spadek po zmarłej w dniu 22 grudnia 2005 r. Z. F. (1) na podstawie testamentu notarialnego z dnia 10 kwietnia 2000 r. nabyli: D. Ś. i T. Ś., po 1/2 części każde z nich.

/odpis skrócony aktu zgonu Z. F. – k. 14, postanowienie Sądu Rejonowego w Kutnie z dnia 28.07.2006 r. w sprawie I Ns 185/06 – k. 15/

Spadek po zmarłej w dniu 18 stycznia 2014 r. A. P. na podstawie ustawy nabyli: mąż D. P. i brat S. M. (1), po 1/2 części każdy z nich.

/odpis skrócony aktu zgonu – k. 16, postanowienie Sądu Rejonowego w Kutnie z dnia 26.05.2014 r. w sprawie I Ns 236/14 – k. 17/

Aktem notarialnym z dnia 13 sierpnia 2014 r. D. i T. małżonkowie Ś. jako spadkobiercy Z. F. (1) przenieśli wszelkie swoje prawa i roszczenia związane z dochodzonym odszkodowaniem z tytułu bezprawnego przejęcia nieruchomości ziemskiej S. na cele reformy rolnej na S. M. (1).

/wypis aktu notarialnego Rep. A nr (...) – k. 33 – 36/

Z wnioskami o stwierdzenie nieważności orzeczenia Urzędu Wojewódzkiego (...) z dnia 27 lutego 1950 r. wystąpili: R. M. (1) i Z. F. (1) w uzasadnieniu wskazując, iż powierzchnia gruntów rolnych wchodzących w skład nieruchomości pn. S. nie przekraczała 50 ha.

Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej po rozpatrzeniu ww. wniosków, decyzją z dnia 5 czerwca 1998 r. znak: (...) odmówił stwierdzenia nieważności orzeczenia Ministra (...) z dnia 20 maja 1950 r. Następnie po rozpatrzeniu wniosków o ponowne rozpatrzenie sprawy, decyzją z dnia 27 listopada 1998 r. znak: (...) Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej utrzymał w mocy zaskarżoną decyzję.

/decyzja Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 05.06.1998 r. (...) - załączone akta (...), teczka I, decyzja Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27.11.1998 r. (...) - załączone akta (...), teczka I/

Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 7 lutego 2001 r. sygn. akt IV SA 2706/98 uchylił decyzję Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 27 listopada 1998r.

/wyrok NSA w Warszawie z dnia 07.02.2001 r. w sprawie IV SA2706/98 – załączone akta MRiRW, teczka I/

Decyzją z dnia **19 listopada 2013** r. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi uchylił decyzję Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 5 czerwca 1998 r. w całości oraz stwierdził nieważność decyzji Urzędu Wojewódzkiego (...) Wydział (...) z dnia 27 lutego 1950 r. oraz utrzymanej nią w mocy decyzji Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 20 maja 1950 r.

/decyzja Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 19.11.2013 r. wraz z uzasadnieniem – k. 48 – 54/

Wyrokiem z dnia 17 lipca 2012 r. w sprawie I C 1463/10 z powództwa A. P., D. Ś., S. M. (1) i T. Ś. przeciwko Gminie Ż., o ustalenie, Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił, iż na dzień 13 września 1944 r. tj. na dzień wejścia w życie dekretu z dnia 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej /Dz. U. Nr 3, poz. 13 z 1945 r./ S. M. (1), syn F., był właścicielem niezabudowanej nieruchomości ziemskiej rolnej położonej we wsi S., gmina D., o powierzchni 36,5 morgów pochodzącej z dóbr ziemskich (...) o aktualnej powierzchni **20 ha 94 m kw** wg nowej ewidencji, przejętej na cele reformy rolnej decyzją Urzędu Wojewódzkiego (...) z dnia 27 lutego 1950 r. w sprawie nr IV P II 30/49.

/odpis wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 17.07.2012 r. – k. 8/

W dacie przejęcia gospodarstwo było w bardzo dobrym stanie i bardzo dobrze prosperowało. Budynki były relatywnie nowe /wybudowane w latach 30 – ych/, gleba była dobrej jakości /czarnoziem/, dawała obfite plony. Stodola miała wymiary 25 m na 10 m. Dom był otynkowany, wybudowany był z cegły i kamienia, składał się z sześciu pokoi, spiżarni i piwnicy. Dom był piętrowy, o wymiarach 15 m na 12 m. Nadto na nieruchomości wybudowana była duża obora, wiaty w których przechowywano maszyny, „czworak” dla ośmiu rodzin pracowników, którzy pomagali w gospodarstwie. W

chwili przejścia gospodarstwa na nieruchomości mieszkał ojciec powoda S. M. (1), jego siostra i matka. Ojciec powoda prowadził gospodarstwo, było to źródło utrzymania rodziny. W gospodarstwie były wszystkie niezbędne maszyny: żniwiarki, koparki do buraków oraz inwentarz żywy: świnia, krowy, konie. Wszystkie grunty były zagospodarowane, nie było nieużytków. Obecnie gospodarstwo popadło w ruinę. Nie ma już domu, część ziemi od strony Ż. została przekazana na ogródki działkowe, na części ziemi znajduje się wysypisko śmieci, na części nieruchomości odbywały się polowania, a część ziemi została sprzedana osobom prywatnym.

/zeznania powoda – protokół k. 513, adnotacje 00:07:23, 00:12:08/

Wartość nieruchomości zlokalizowanej w miejscowości P., gm. Ż. wynosi **1.854.000** zł, w tym: nieruchomości gruntowe 1.424.703 zł, naniesienia budowlane – 429.300 zł.

/pisemna opinia biegłego sądowego ds. budownictwa i nieruchomości inż. E. M. wraz z opinią uzupełniającą – k. 185, k. 461/

Sąd dokonał następującej oceny dowodów i zważył co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o załączone do akt dokumenty, w tym także dokumenty zgromadzone w postępowaniu administracyjnym oraz opinię biegłego i zeznania powoda S. M. (1).

Pozwany Skarb Państwa – Wojewoda (...) uznał powództwo co do zasady w zakresie roszczenia głównego powodów wynikającego z uznanej za nieważną decyzji Urzędu Wojewódzkiego (...) (...) z dnia 27 lutego 1950 r. oraz utrzymującej ją w mocy decyzji Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 20 maja 1950 r.

Wobec uznania powództwa co do zasady i nie kwestionowania przez pozwanego legitymacji procesowej powodów, ani pozwanego oraz podstawy dochodzenia roszczeń, postępowanie dowodowe należało ograniczyć do ustalenia wysokości odszkodowania.

Na okoliczność ustalenia wartości spornego majątku Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego rzeczoznawcy do spraw wyceny nieruchomości który, zgodnie z tezą dowodową, dokonał oszacowania wartości nieruchomości według stanu i przeznaczenia nieruchomości z chwili wyrządzenia szkody tj. w tym przypadku – z daty wydania wadliwej decyzji wywłaszczeniowej i wedle aktualnych cen rynkowych.

Z uwagi na upływ czasu precyzyjne odtworzenie i ustalenie stanu nieruchomości na dzień wydania decyzji wywłaszczeniowej tj. na luty 1950 r. okazało się utrudnione. W tej sytuacji należało sięgnąć po możliwość przewidzianą w art. 322 k.p.c. pozwalającą na uwzględnienie przez sąd żądania powodów pomimo braku możliwości jego ścisłego udowodnienia. Sąd może skorzystać z powyższego uprawnienia jedynie w zakresie, w jakim trudności dowodowe dotyczą wysokości żądania. Ustawodawca nie precyzuje pojęcia "niemożności" lub "utrudnień" w dowodzeniu, które warunkują skorzystanie z uprawnienia przewidzianego w art. 322 k.p.c. Należy zatem przyjąć, że niemożność ścisłego udowodnienia wysokości roszczenia może wynikać z braku dostatecznej liczby dowodów lub braku możliwości ich przeprowadzenia w danym postępowaniu. Z kolei utrudnienia w dowodzeniu zachodzą w sytuacji ograniczonego dostępu do danego środka dowodowego z przyczyn natury faktycznej lub prawnej.

Biegły w niniejszej sprawie dokonał oszacowania nieruchomości i wydał opinię na podstawie dostępnej dokumentacji budowlanej budynków z wymiarami, inwentaryzacji i protokołów przekazania, danych uzyskanych od spadkobierców oraz istniejących obiektów podobnych na terenie powiatu (...). Biegły wyjaśnił na rozprawie, iż rynkową wartość spornej nieruchomości ustalił wedle zasad obowiązujących w ustawie o gospodarce nieruchomościami. Co do naniesień budowlanych biegły zastosował w opinii metodę odtworzeniową, na podstawie informacji uzyskanych od byłych właścicieli o parametrach budynków, przy przyjęciu zużycia na poziomie 50 %. Strona pozwana nie zdołała skutecznie podważyć opinii biegłego, który w swych opiniach pisemnej oraz ustnej – odniósł się do wszystkich zgłoszonych przez stronę pozwaną pod adresem opinii zastrzeżeń. Opinię tę Sąd przyjął dla poczynionych ustaleń jako rzetelną, kompetentną i zawierającą wszystkie cechy prawidłowo sporządzonej opinii, wynikające z art. 285 k.p.c.

Przedłożone operaty są kompletne, zawierają zarówno szerokie badanie rynku, jak i niezbędne wyjaśnienia przyjętej metodologii. Wnioski opinii są spójne i logiczne. Biegły odpowiedział wyczerpująco na wszystkie pytania stron, w szczególności zgłaszającej zastrzeżenia do opinii strony pozwanej.

W tej sytuacji oddaleniu podlegał wniosek strony pozwanej wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego. W ocenie Sądu przeprowadzenie wnioskowanego dowodu zmierzałoby jedynie do zbędnego przedłużania procesu i zwiększania jego kosztów. Zaznaczyć przy tym należy, iż zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego samo niezadowolenie strony z opinii biegłego nie uzasadnia powołania kolejnego biegłego /wyrok z dnia 5 listopada 1974 r. w sprawie o sygn. akt I CR 562/74, nie publikowane/.

Sąd oddalił także wniosek pozwanego, zgłoszony w trybie art. 157 Ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami o dokonanie oceny operatu biegłego przez Organizację (...). Pozwany uzasadnił swój wniosek nieczytelną formą opinii, niemożliwą do oceny i weryfikacji. W istocie biegły E. M. (2) w nieco odmienny, niż inni biegli sposób, komponuje opinię. Nie mniej jednak nie ma to wpływu na merytoryczną treść opinii, która spełnia wymogi z art. 149 i następnym w w. ustawy o gospodarce nieruchomościami. Po wnikliwej literaturze tejże oraz załączników można przeanalizować tok rozumowania biegłego i wyciągnięte wnioski. W ocenie Sądu brak było zatem podstaw do zastosowania instytucji z art. 157 w.w. ustawy .

Podstawa prawna roszczenia powodów nie była między stronami sporna. Jest nią przepis art. 160 § 1 k.p.a. Stosownie do treści przepisu art. 5 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 162, poz. 1692) zmiany wprowadzone ustawą nie mają zastosowania do zdarzeń i stanów prawnych powstałych przed wejściem w życie ustawy. Zatem przepis art. 160 k.p.a. znajduje zastosowanie do roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej przez wydanie przed dniem 1 września 2004 r. ostatecznych decyzji administracyjnych, których nieważność bądź wydanie z naruszeniem art. 156 § 1 k.p.a. zostały stwierdzone przed, jak i po tej dacie. Jeżeli ostateczna wadliwa decyzja administracyjna została wydana przed dniem wejścia w życie Konstytucji, odszkodowanie przysługujące na podstawie art. 160 § 1 k.p.a. nie obejmuje korzyści utraconych wskutek jej wydania, choćby ich utrata nastąpiła po wejściu w życie Konstytucji. (tak też uchwała pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 31.03.2011 roku, III CZP 112/10, OSNC Nr 7-8/2011, poz. 75, I CSK 524/08, wyrok SN - Izba Cywilna z dnia 16-04-2009 Legalis, IV CSK 230/10 - wyrok SN - Izba Cywilna z dnia 07-04-2011, Legalis)

Stosownie do treści powołanego przepisu 160 § 1 k.p.a. stronie, która poniosła szkodę na skutek wydania decyzji z naruszeniem przepisu art. 156 § 1 k.p.a. albo stwierdzenia nieważności takiej decyzji służy roszczenie odszkodowawcze za poniesioną rzeczywistą szkodę, chyba że ponosi winę za powstanie okoliczności wymienionych w tym przepisie. Do odszkodowania stosuje się przepisy Kodeksu Cywilnego, z wyłączeniem art. 418. W wyroku SN z 3.5.1985 r., II CR 121/85 (OSNCP 1986, Nr 4, poz. 53) zawarto pogląd, że "stwierdzenie przez organ administracyjny nieważności decyzji (art. 158 § 1 k.p.a.) lub stwierdzenie, że decyzja wydana została z naruszeniem prawa (art. 158 § 2 k.p.a.), przesądza o bezprawności i winie funkcjonariusza państwowego przy wykonywaniu powierzonych mu czynności", co akcentowało dążenie do obiektywizacji odpowiedzialności za szkodę. Odszkodowanie przysługuje od organu, który wydał decyzję (...) - § 3.

Powołane przepisy w połączeniu z przepisami Kodeksu Cywilnego regulującymi zasady odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa przewidują konieczność zaistnienia trzech przesłanek odpowiedzialności:

- szkody,
- wydania decyzji z naruszeniem przepisu art. 156 § 1 k.p.a. oraz stwierdzenia nieważności tejże decyzji lub stwierdzenia jej wydania z naruszeniem prawa,
- związku przyczynowego pomiędzy powstaniem szkody a wydaniem decyzji.

W rozpoznawanej sprawie niesporną jest okoliczność, iż to Skarb Państwa reprezentowany przez Wojewodę (...) jest legitymowany do występowania w charakterze pozwanego na mocy art. 36 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. przepisy

wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i pracownikach samorządowych (DZ. U Nr 32, poz. 191). Przepis ten statuuje ogólną zasadę przejęcia przez gminy zobowiązań i wierzytelności rad narodowych i terenowych organów administracji państwowej stopnia podstawowego. Jednak od tej zasady przewidziano wyjątki. Zgodnie z art. 36 ust. 3 pkt 3 ustawy zobowiązania i wierzytelności rad narodowych i terenowych organów administracji państwowej stopnia podstawowego i stopnia wojewódzkiego wynikające z prawomocnych orzeczeń sądowych i decyzji administracyjnych wydanych przed dniem 27 maja 1990 r. przejął Skarb Państwa (tak też wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 12 lutego 2013 r. I A Ca 170/11. Legalis).

Również legitymacja procesowa czynna powodów w świetle przedłożonych w sprawie dokumentów nie powinna budzić wątpliwości. Fakt następstwa prawnego po S. M. (1) powodowie wykazali postanowieniami Sądu o stwierdzeniu nabycia spadku.

Okolicznością bezsporną jest fakt wydania decyzji z dnia 27 lutego 1950 roku z naruszeniem prawa, potwierdzony decyzją nadzorczą Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z 20 maja 1950 r.

Jeżeli chodzi o szkodę rozumianą jako uszczerbek w dobrach prawnie chronionych uznać należy, iż niewątpliwie na skutek wadliwie wydanej decyzji poprzednik prawny powodów, a na skutek dziedziczenia również powodowie zostali pozbawieni prawa własności nieruchomości, która to jako dobro majątkowe weszłaby do spadku gdyby nie sporna decyzja.

Niewątpliwie pomiędzy wydaniem wadliwej decyzji a wyrządzeniem szkody powodom zachodzi adekwatny związek przyczynowy określony w przepisie art. 361 k.c.

Wysokość odszkodowania dochodzonego w oparciu o art. 160 KPA jest ustalana zgodnie z odesłaniem przewidzianym w § 2 art. 160 KPA na podstawie art. 363 § 2 KC czyli według stanu nieruchomości w czasie wydania bezprawnej decyzji i według cen aktualnych. Wysokość odszkodowania winna wyrównywać różnicę pomiędzy obecnym stanem majątkowym poszkodowanego a tym stanem, jaki by istniał, gdyby nie nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę tj. hipotetycznym. Teoria różnicy pozwala określić szkodę jako różnicę dwóch stanów w sferze majątkowej: hipotetycznego i obecnego - w chwili orzekania, będącego następstwem zdarzenia, które szkodę wywołało (tak też wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 12 lutego 2013 r. I A Ca 170/11. Legalis i wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 7 grudnia 2012 r. I A Ca 54/12, Legalis).

Jak wynika z opinii biegłego wartość spornej nieruchomości wynosi 1.854.000 zł. Mając powyższe na uwadze Sąd zasądził na rzecz każdego z powodów żądane ostatecznie kwoty stanowiące równowartość ich udziałów w dziedziczeniu spornej nieruchomości, tj. na rzecz S. M. (1) – kwotę 1.622.250 zł, zaś na rzecz D. P. – kwotę 231.750 zł.

W pozostałym zakresie powództwa podlegają oddaleniu jako bezzasadne, tj. w zakresie żądania odsetek od zasądzonej kwoty odszkodowania od dnia wytoczenia powództwa, względnie - od dnia rozszerzenia powództwa. Wysokość szkody doznanej przez powodów została bowiem określona wg kryteriów i z uwzględnieniem okoliczności właściwych dopiero przez biegłego w toku procesu. Powodowie nie żądali pierwotnie żadnych odsetek. W konsekwencji wysokość należnego powodom odszkodowania Sąd ustalił na datę wyrokowania. W judykaturze zdecydowanie dominuje stanowisko, które podziela Sąd w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę, że ustalenie wysokości odszkodowania wg cen i z uwzględnieniem okoliczności na datę wyrokowania może uzasadniać przyznanie odsetek dopiero od tej daty, a nie już od daty wytoczenia powództwa (wyroki SN: z dnia 10 lutego 2000 r., II CKN 725/98, OSNC 2000/9/158; z dnia 8 grudnia 1997 r., I CKN 361/97; z dnia 18 lutego 2011 r., I CSK 243/10; z dnia 30 października 2003 r., IV CK 130/02; z dnia 20 marca 1998 r. II CKN 650/97). W ocenie Sądu, za trafny należy uznać ten nurt orzecznictwa, zgodnie z którym w zasadzie tylko odszkodowanie ustalone według cen z chwili, w której powinno ono być zapłacone (wyznaczonej przez wezwanie, o którym mowa w art. 455 k.c. którego w niniejszej sprawie strona powodowa nie wystosowała wcześniej), może być oprocentowane od tej chwili. Przewidziana bowiem w art. 363 § 2 k.c. zasada nie wyklucza ustalenia w danym wypadku odszkodowania według cen z daty, w której powinno ono być spełnione, i zasądzenia go z odsetkami od tej daty.

Mając zatem na uwadze, że zasądzone niniejszym wyrokiem odszkodowanie zostało ustalone według cen z daty orzekania, Sąd zasądził na rzecz powodów ustawowe odsetki za opóźnienie od przyznanych kwot odszkodowania od dnia 27 lipca 2016 r. do dnia zapłaty na podstawie art. 481 § 1 k.c.

O kosztach procesu Sąd orzekł w oparciu o przepis art. 98 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Mając na uwadze, że pozwany w całości przegrał proces, Sąd w całości obciążył go obowiązkiem zwrotu kosztów na rzecz powodów. Koszty te po stronie S. M. (1) wyniosły 10.356 zł /opłata od pozwu 500 zł, zaliczka na biegłego 500 zł, opłata od rozszerzonego powództwa 500 zł, wynagrodzenie pełnomocnika z urzędu 7.200 zł + VAT = 8.856 zł/, zaś po stronie D. P. – **13.356** zł / opłata od pozwu 1.500 zł, zaliczka na biegłego 1.500 zł, opłata od rozszerzonego powództwa 1.500 zł, wynagrodzenie pełnomocnika z urzędu 7.200 zł + VAT = 8.856 zł/.

Mimo uznania przez pozwanego powództwa w zakresie roszczenia głównego, w ocenie Sądu, brak było podstaw do nieobciążania pozwanego kosztami procesu. Samo bowiem uznanie roszczenia w powyższym zakresie, przy jednoczesnym kwestionowaniu wysokości szkody, nawet po wydaniu na tę okoliczność opinii przez biegłego sądowego, a także brak po stronie pozwanego woli zawarcia ugody ze stroną powodową powoduje zasadność obciążenia pozwanego kosztami procesu.

Mając to wszystko na uwadze, Sąd orzekł jak w sentencji.

z/ odpisy wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikom stron.